
Hallitus**AIKA** Tiistai 14.01.2025 klo 09:00 - 09:45**PAIKKA** Sähköinen kokous**ASIAT**

§	Otsikko	Sivu
§ 1	Kokouksen järjestäytyminen	4
§ 2	Liikennöintisuunnitelman hyväksyminen vuosille 2025-2026	5
§ 3	Riskienhallintapolitiikan hyväksyminen	8
§ 4	Ympäristöbonus Y15 -hankinnan keskeyttäminen ja uuden tarjouskilpailun järjestäminen	9
§ 5	Oikaisuvaatimus hallituksen päätöksestä 29.10.2024 § 75 (kuntalainen 4)	11
§ 6	Kevään hallitusseminaarin ajankohdan siirtäminen	13
§ 7	Kuntalain mukaista otto-oikeutta varten toimitetut päätökset	14
§ 8	Tiedoksi merkittävät asiat	15
§ 9	Seuraava kokous	16

Päätöksentekijät	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
	Suomalainen Nina	Puheenjohtaja, Helsinki	
	Ahsanullah Tarik	Jäsen, Helsinki	
	Aura Anssi	Jäsen, Vantaa	
	Brax Saara	Jäsen, Kirkkonummi	
	Halava Heli	Jäsen, Espoo	
	Kauppila Elina	Jäsen, Helsinki	
	Kauppinen Sirpa	Jäsen, Vantaa	
	Laiho Mia	Jäsen, Espoo	
	Liukkonen Pasi	Jäsen, Vantaa	
	Månsson Björn	Jäsen, Helsinki	
	Rajala Maria	Jäsen, Espoo	
	Rydman Sampsa	Jäsen, Helsinki	
	Sauri Pekka	Jäsen, Helsinki	
	Ylitalo Jaana	Jäsen, Helsinki	
Muut osallistujat	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
	Passi Kauko	Varajäsen, Kerava	
	Salmi Lilli	Varajäsen, Tuusula	
	Anttila Tero	Asiantuntija, Vantaa	
	Grannas Mikael	Asiantuntija, Sipoo	
	Isotalo Olli	Asiantuntija, Espoo	
	Isotupa Juha- Pekka	Asiantuntija, Siuntio	
	Lindberg Arto	Asiantuntija, Tuusula	
	Masar Christoffer	Asiantuntija, Kauniainen	
	Rontu Kirsi	Asiantuntija, Kerava	
	Sinnemäki Anni	Asiantuntija, Helsinki	
	Silfver Vesa	Vs. toimitusjohtaja, esittelijä	
	Alakuijala Päivi	Tulosalueen johtaja	
	Flink Mari	Tulosalueen johtaja	
	Saarinen Jussi M	Tulosalueen johtaja, pöytäkirjanpitäjä	
	Savikangas Tuomas	Tulosalueen johtaja	
	Taiha Reija	Tulosalueen johtaja	
	Wallin Johanna	Tulosalueen johtaja	
	Lehtinen Anni	Hallintopäällikkö	

ALLEKIRJOITUKSET

Pöytäkirja on sähköisesti allekirjoitettu

Nina Suomalainen
puheenjohtaja

Jussi Saarinen
pöytäkirjanpitäjä

PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS

__.__.2025

Mia Laiho
pöytäkirjantarkastaja

PÖYTÄKIRJA YLEISESTI NÄHTÄVILLÄ

Asetettu yleisesti nähtäville yleisessä tietoverkossa (www.hsl.fi) kuntalain
140 §:ssä säädetyllä tavalla 14.1.2025

Kokouksen järjestäytyminen

Hallitus 14.01.2025 § 1

Esittelijä Vs. toimitusjohtaja Vesa Silfver
Valmistelija Hallintopäällikkö Anni Lehtinen, etunimi.sukunimi@hsl.fi

Ehdotus Hallitus päättää

- a) todeta kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi; sekä
- b) valita pöytäkirjantarkastajaksi Mia Laihon (varalla Anssi Aura).

Päätös Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Liikennöintisuunnitelman hyväksyminen vuosille 2025-2026

1/08.01.00.00/2025 Liikennöintisuunnitelma vuosille 2025-2026

Hallitus 14.01.2025 § 2

Esittelijä Vs. toimitusjohtaja Vesa Silfver
Valmistelija Johtaja Johanna Wallin, etunimi.sukunimi@hsl.fi

Johdanto

Vuosittain laadittavaan liikennöintisuunnitelmaan sisältyvät keskeisimmät toteutettavat reitti- ja palvelutasomuutokset seuraavan ajovuoden aikana. Liikennöintisuunnitelma on voimassa tulevan kesäliikenteen alusta seuraavan vuoden talviliikenteen loppuun.

Suunnitelma on laadittu HSL:n suunnitteluyksikössä yhteistyössä kuntien joukkoliikenneasiantuntijoiden ja koulutoimien kanssa. HSL:n perussopimuksen mukaisesti hallitus voi päättää liikennöintisuunnitelmasta ilman kuntien lausuntoja.

Liikennöintisuunnitelmasta aiheutuvat liikennöintikustannusten muutokset pohjautuvat yhtymäkokouksen 26.11.2024 § 12 hyväksymään HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelmaan vuosille 2025–2027.

Kytkeä HSL:n strategiaan

HSL:n strategiassa tavoitellaan matkustajamäärien kasvattamista, kustannustehokkaampaa joukkoliikennettä ja joukkoliikenteen päästöjen vähentämistä.

Tulevalla liikennöintikaudella työmaat ja niiden aiheuttamat poikkeusjärjestelyt ovat isossa roolissa ja vaikuttavat myös asiakaskokemukseen. Työmaista johtuvia negatiivisia vaikutuksia asiakaskokemukseen ja nousijamääriin minimoidaan huolellisella poikkeusreittien ja -tarjonnan suunnittelulla. HSL-liikenteessä toimeenpannaan syksyn 2024 aikana valmisteltuja linjastomuutoksia, joiden tavoitteena on kohdentaa tarjontaa kysynnän mukaan dataan ja analyyseihin perustuen ja näin kehittää matkustajamääriä ja bussilinjastojen kustannustehokkuutta. Seuraavilla liikennöintikausilla bussiliikenteessä astuu voimaan uusia liikennöintisopimuksia, joiden myötä sähköbussien osuus liikenteessä kasvaa ja matkustajadata paranee.

Merkittävimmät liikennöintimuutokset

Lähijunaliikenteessä otetaan käyttöön nousijamäärien kasvuun tähtäävänä toimenpiteenä lauantapäivien vuorovälitihennyksiä, A-junalla talviliikennekaudesta 2025–2026 alusta alkaen. Lisäksi kohdennamme tarjontaa uudelleen L-, U- ja Y-junilla parantaaksemme erityisesti Siuntion koulu- ja työmatkayhteyksiä. Espoon kaupunkiradan rakennustyöt aiheuttavat poikkeuksia lähijunien liikennöintiin vuonna 2025.

Metroluikenteeseen ei ole suunnitteilla merkittäviä muutoksia. Vartiokylänlahden siltatyömaa ja kantametron raidevirtapiirityöt aiheuttavat liikennöintisuunnitelmakaudella poikkeuksia metron liikennöintiin.

Suomenlinnan lautan liikenteeseen ei ole suunnitteilla muutoksia.

Raitioliikenteessä linjojen 4 ja 10 ruuhka-ajan tarjontaan tehdään parannuksia Mannerheimintien peruskorjauksen ja Pitkänsillan raitioliikennekatkon jälkeen syksyllä 2025. Mikäli vuoden 2024 joulunalusajan sunnuntailiikenteen tihennyksestä saadaan hyviä kokemuksia, myös vuonna 2025 liikennöidään normaalia sunnuntaita tiheämmin joulua edeltävinä sunnuntaipäivinä kaikilla raitiolinjoilla. Tihennykset tehdään nousijamäärien kasvuun tähtäävänä toimenpiteenä.

Pikaraitiolinjan 15 liikenteeseen ei ole suunnitteilla merkittäviä muutoksia.

Bussiliikenteessä tehdään parannuksia tarjontaan kehittyville asuin- ja työpaikka-alueille Helsingissä Postipuistoon, Malmille ja Laajasaloon sekä Tuusulan Rykmentinporttiin. Espoon yöbussilinjastoon sekä Siuntion ja Kirkkonummen bussiliikenteen reitteihin ja tarjontaan tehdään muutoksia syksyllä 2024 tehtyjen tarkastelujen myötä. Muutosten tavoitteena on kohdentaa tarjontaa kysynnän mukaan dataan ja analyysiin perustuen ja näin kehittää matkustajamääriä ja bussilinjastojen kustannustehokkuutta. Näiden lisäksi myös Pohjois-Espoossa on käynnissä samoihin tavoitteisiin perustuva linjastotarkastelu, joka tuodaan päätöksentekoon arviolta keväällä 2025.

Muutosten seuranta

Liikennöintisuunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden lisäksi tullaan tekemään tarjonnan dynaamista kohdentamista datan perusteella. Liikennemuutoksia seurataan, ja jos palvelutason parannustoimenpiteet eivät tuota toivottua nousijamäärälisäystä, tehdään myös vuoroväliharvennuksia ja liikenteen sopeuttamista osana normaalia suunnitteluprosessia. HSL kerää aktiivisesti asiakasymmärrystä ja seuraa asiakaspalautetta suunnitelmakauden aikana ja ottaa ne huomioon palvelutarjontaa suunniteltaessa. Mahdolliset merkittävämät linjastomuutokset tuodaan erikseen hallituksen päätettäväksi.

Merkittävimmät poikkeusjärjestelyt

Liikenteen poikkeusjärjestelyt on suunniteltu mahdollisimman kustannustehokkaasti ja niin, että ne aiheuttaisivat mahdollisimman vähän haittaa matkustajille.

Espoon kaupunkiradan rakentaminen aiheuttaa Rantaradan lähijunaliikenteeseen reilun kuukauden mittaisen katkon kesällä 2025 ja useita viikonloppukatkoja syksyllä 2025 sekä keväällä 2026. Katkojen aikana junaliikenne Leppävaarasta Kauklahteen, Kirkkonummelle ja Siuntioon korvataan busseilla.

Metrolaikenteessä työmaat aiheuttavat poikkeuksia liikennöintiin Vuosaaren metrohaaralla, jolloin metro ei liikennöi Rastilaan eikä Vuosaareen. Katkon aikana metrolinikenne korvataan busseilla Itäkeskuksen, Rastilan ja Vuosaaren välillä.

Raitioliikenteessä Mannerheimintien perusparannustyömaan aiheuttamat poikkeusjärjestelyt jatkuvat ainakin vuoden 2025 syksyyn asti siten, että linja 2 kulkee Aleksis Kiven kadun ja Helsinginkadun kautta ja linja 4 Alppilan kautta. Linja 10 kulkee poikkeusreittiä Kirurgin ja Vallilan välillä, ja linja 3 kulkee Pikku Huopalahteen korvaamaan linjan 10 pohjoista reittiosuutta. Laajasalon raitiotien rakentaminen ja kunnallistekniikan uusimistyöt maaliskuusta arviolta marraskuuhun 2025 asti katkaisevat raitioliikenteen Hakaniemen ja Rautatieaseman välillä siten, että linjat 6, 7

ja 9 jaetaan eteläisiin T-reitteihin ja pohjoisiin B-reitteihin ja linja 3 siirretään kulkemaan Mannerheimintien kautta. Aleksis Kiven kadun peruskorjauksen laajentuessa raitioliikenteen käyttämälle osuudelle maaliskuusta arviolta marraskuuhun 2025 asti linjat 2 ja 9B siirretään kulkemaan Läntisen Brahenkadun ja Sturenkadun kautta.

Mannerheimintien perusparannustyömaa on vaikuttanut myös bussiliikenteeseen kevästä 2023 alkaen, jolloin osa Mannerheimintien bussiliikenteestä siirtyi Runeberginkadun ja Topeliuksenkadun kautta kulkevalle poikkeusreitille. Perusparannustyömaa valmistuu arviolta vuoden 2025 loppuun mennessä.

Vantaan raitiotien rakentaminen vie bussilinjoja poikkeusreiteille Tikkurilassa kevästä 2026 alkaen. Kruunusiltaojen raitiotien rakennustyöt aiheuttavat busseille poikkeusreittejä Hakaniemessä. Helsingissä on lisäksi alkamassa bussiliikenteen sujuvuuteen vaikuttavia työmaita muun muassa Mäkelänkadulla ja Herttoniemessä Linnanrakentajantiellä. Leppävaarassa mahdollisesti alkavien bussiterminaalin rakennustöiden aikana linjat väistyvät väliaikaiseen terminaaliin.

Hallintosäännön 9 §:n kohdan 23 mukaan hallitus päättää joukkoliikenteen liikennöintisuunnitelmasta.

Ehdotus

Hallitus päättää

- a) hyväksyä liikennöintisuunnitelma 2025–2026:n ohjeellisena noudatettavaksi; sekä
- b) valtuuttaa toimitusjohtajan tekemään liikennöintisuunnitelmaan vähäisiä muutoksia.

Käsittely

Esittelijä korjasi esityksensä toiseksi viimeisen kappaleen ensimmäisestä virkkeestä virheen: ”elokuusta 2025 alkaen” muotoon ”kevästä 2026 alkaen”.

Päätös

Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Liitteet

1. Liikennöintisuunnitelma 2025-2026 raporttiluonnos

Riskienhallintapolitiikan hyväksyminen

2/00.01.01/2025 HSL:n riskienhallinta

Hallitus 14.01.2025 § 3

Esittelijä Vs. toimitusjohtaja Vesa Silfver
Valmistelija Johtaja Jussi M. Saarinen, jussi.m.saarinen@hsl.fi
Turvallisuus- ja valmiuspäällikkö Erica Sauvala, etunimi.sukunimi@hsl.fi

Hallitus on kokouksessaan 7.5.2019 § 58 hyväksynyt HSL:n riskienhallintapolitiikan, joka on tullut voimaan 1.6.2019. Riskienhallintapolitiikan viimeisimmän päivityksen jälkeen HSL:n organisaatorakenteessa ja tavassa toteuttaa riskienhallintaa on tehty muutoksia.

Kuntalain 39 § mukaan hallituksen tulee huolehtia sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Hallintosäännön 32 § mukaan hallitus vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Riskienhallinnalla tarkoitetaan ennakoivaa ja järjestelmällistä tapaa tunnistaa, analysoida ja hallita toimintaan liittyviä uhkia ja mahdollisuuksia. Riskienhallinnan tarkoituksena on varmistaa toiminnan mahdollisimman häiriötön toteutuminen. Riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa mahdollisimman tehokkaasti, että asetetut tavoitteet saavutetaan puuttumalla niitä uhkaaviin tekijöihin jo ennalta.

Keskeiset muutokset päivitetystä riskienhallintapolitiikassa liittyvät vastuiden tarkentamiseen, säännöllisen käsittelyn ja seurannan täsmentämiseen kaikilla organisaation tasoille sekä riskienhallinnan koordinaattorin ja koordinaatioryhmän roolin muutokseen. Lisäksi riskienhallinnan perusteet eli lainsäädäntö ja vaatimustenmukaisuus on lisätty osaksi riskienhallintapolitiikkaa.

Riskienhallintapolitiikan perusteella toimitusjohtaja antaa tarkempia ohjeita riskienhallinnan toteuttamisesta. HSL:n riskienhallinnan hallintamallissa määritellään tulosalue- ja yksikkökohtaiset vastuut ja toimenpiteet. Myös hallintamalli on päivitetty osana riskienhallinnan järjestämisen sekä johtamisjärjestelmän uudistamista.

Hallintosäännön kohdan 32 § mukaan hallitus vahvistaa sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet.

Ehdotus Hallitus päättää hyväksyä liitteenä esitetyn riskienhallintapolitiikan voimaan 1.2.2025 alkaen.

Päätös Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Liitteet 1. Riskienhallintapolitiikka (saatavilla HSL:n kirjaamosta)

Ympäristöbonus Y15 -hankinnan keskeyttäminen ja uuden tarjouskilpailun järjestäminen

257/02.08.00/2024 Ympäristöbonus Y15

Hallitus 14.01.2025 § 4

Esittelijä Vs. toimitusjohtaja Vesa Silfver
Valmistelija Tulosalueen johtaja Johanna Wallin, etunimi.sukunimi@hsl.fi
Sopimuspäällikkö Anu Eloranta, etunimi.sukunimi@hsl.fi

Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymän (HSL) hallitus päätti kokouksessaan 26.11.2024 § 86 järjestää HSL:n sopimusliikennöitsijöille tarjouskilpailun linja-autoliikenteen hiilidioksi- ja lähipäästöjen vähentämisestä. Kyseessä on ympäristöbonus, jolla voidaan hyvittää liikennöitsijöille voimassa olevien sopimusvelvoitteiden lisäksi toteutettavia toimenpiteitä, joilla alennetaan päästöjä. HSL on varannut helmikuun 2025 alusta tammikuun 2026 loppuun 2 700 000 euron (+alv) suuruisen määrärahan, josta noin 115 309 euroa on aikaisemman ympäristöbonuksen Y14 kustannuksia tammikuun loppuun 2025. Ympäristöbonuksen Y15 tarjouksien määrärahaksi jää tällöin 2 548 690 euroa.

Tarjouspyynnöt ympäristöbonustarjouskilpailuun Y15/2024 on lähetetty 10.12.2024 kaikille liikennöitsijöille, joilla on voimassa oleva liikennöintisopimus. Tarjoukset tuli jättää viimeistään 8.1.2025. HSL:n ympäristöbonuksen perusteeksi on hyväksytty ainoastaan ns. kaksinkertaisesti laskettavat jäteperäiset polttoaineet.

Hyväksyttävien tarjousten kokonaismäärää on rajoittanut käytettävissä oleva määräraha sekä kustannustehokkuus. Tarjouskilpailussa hyväksyttävien tarjousten yhteenlasketun ympäristöhyödyn tuli olla vähintään sama kuin hyväksytyjen tarjousten hinta yhteensä. Yksittäisen tarjouksen kustannustehokkuuden oli oltava kuitenkin vähintään 0,6 (ympäristöhyöty verrattuna tarjouksen hintaan).

Ympäristöbonus Y15 tarjouskilpailuun osallistui kolme (3) liikennöitsijää, jotka jättivät yhteensä 43 tarjousta jäte- tai tähderaaka-aineesta valmistetun parafiinisen biodieselin käyttämisestä dieselbusseissa.

Valintakriteerin täytti 22 tarjousta, kyseisten tarjousten kustannustehokkuuden keskiarvon ollessa 1,00. Tarjouksiin sisältyvien toimenpiteiden kokonaiskustannukset olisivat 0,48 M€ (+alv), ja toimenpiteillä pystyttäisiin vähentämään hiilidioksidipäästöjä (CO₂) ainoastaan 5,3 tonnia.

Keskeyttämisen perusteet

Erytisalojen hankintalain (1398/2016) 116.1 §:n mukaan hankintamenettely voidaan keskeyttää vain todellisesta ja perustellusta syystä. Oikeuskäytännön perusteella hankintayksiköllä on laaja harkintavalta hankintamenettelyn keskeyttämisen osalta. Keskeyttäminen voidaan katsoa kielletyksi lähinnä tilanteessa, jossa hankintayksikön keskeyttämiselle esitetyt syyt eivät ole todellisia tai keskeyttäminen vaikuttaa tarjoajin lain 3 §:n mukaisten periaatteiden vastaisesti.

Tarjouskilpailun tavoitteena on ollut hyödyntää ympäristöbonukseen varattua määrärahaa täysimääräisesti päästöjen vähentämiseen. Nyt saaduilla tarjouksilla tavoitetta ei voida saavuttaa. Tämän takia hankinta keskeytetään ja järjestetään uusi

tarjouskilpailu määrittelemällä sellaiset valintakriteerit, joilla voidaan saavuttaa käytettävissä olevan määrärahan puitteissa suurempi päästövähennys kuin mitä olisi saatavissa hyväksymällä tässä tarjouskilpailussa saadut tarjoukset.

Ehdotus

Hallitus päättää

a) keskeyttää ympäristöbonus Y15 tarjouskilpailun;

b) käynnistää ympäristöbonus Y15:tä koskevan uuden tarjouskilpailun siten, että tarjouskilpailu voidaan ratkaista maaliskuussa 2025 ja bonus voidaan ottaa käyttöön ajanjaksolle 1.4.2025 – 31.1.2026;

c) valtuuttaa toimitusjohtajan hyväksymään tarjouskilpailun kriteerit sekä lopulliset tarjouspyyntöasiakirjat; sekä

d) osoittaa ympäristöbonuksen Y15 soveltamiskaudelle 2025 yhteensä 2 700 000 euron (+alv) suuruisen määrärahan, josta noin josta noin 115 309 euroa on aikaisemman ympäristöbonuksen Y14 kustannuksia tammikuulta 2025. Uusien tarjouksien määrärahasi jää tällöin 2 584 690 euroa.

Päätös

Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Oikaisuvaatimus hallituksen päätöksestä 29.10.2024 § 75 (kuntalainen 4)

137/02.02.00.00/2024 Toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2025-2027

Hallitus 14.01.2025 § 5

Esittelijä
Valmistelija

Vs. toimitusjohtaja Vesa Silfver
Johtaja Mari Flink, etunimi.sukunimi@hsl.fi
Hallintopäällikkö Anni Lehtinen, etunimi.sukunimi@hsl.fi

Tutkittavaksi ottaminen ja esitetyt vaatimukset

██████████ on toimittanut HSL:n kirjaamoon 30.10.2024 oikaisuvaatimuksen koskien HSL:n hallituksen päätöstä 29.10.2024 § 75 Matkalippujen hintojen vahvistaminen ja muu hinnoittelu 1.1.2025 alkaen.

Kuntalain 137 §:n mukaan oikaisuvaatimuksen saa tehdä asianosainen sekä kunnan jäsen. Kuntayhtymän viranomaisen päätöksestä oikaisuvaatimuksen ja kunnallisvalituksen saa tehdä myös kuntayhtymän jäsenkunta ja sen jäsen sekä kuntien yhteisen toimielimen päätöksestä sopimukseen osallinen kunta ja sen jäsen. Kuntalain 138 §:n mukaan oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

██████████ on HSL:n jäsenkunnan jäsen. Oikaisuvaatimus on tehty määräajassa ja se otetaan näin ollen tutkittavaksi.

Asian arviointi

Oikaisuvaatimuksessa esitetään, että päätös ei ole hallintolain oikeusperiaatteiden mukainen ja viitataan tältä osin hallintolain 2 luvun 6 §:ään.

HSL on pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta annetun lain (829/2009) 3 §:ssä tarkoitettu kuntayhtymä, jonka lakisääteinen tehtävä on muun muassa joukkoliikenteen taksa- ja lippujärjestelmästä sekä taksoista päättäminen. Lainsäädäntö ei sisällä tarkempia säännöksiä lippujen hinnoittelusta, ja näin ollen HSL:llä joukkoliikenteen järjestäjänä on laaja harkintavalta matkalippujen hinnoittelussa. Lähtökohtaisesti on katsottava, että HSL:llä on oikeus hinnoitella palvelut parhaaksi katsomallaan tavalla edistääkseen lakisääteisten ja perussopimukseen perustuvien tehtäviensä toteutumista.

Päätös E-vyöhykkeen perustamisesta on tehty kuntayhtymän kokonaisedun edistämiseksi. Ilman E-vyöhykkeen perustamista ylimääräistä Järvenpäälle valuvaa subventiota päätyy Keravan, Vantaan ja Helsingin maksettavaksi, joka on vastoin kuntayhtymän perussopimuksessa määrättyjä tehtäviä. HSL voi tukea vain oman toimialueensa joukkoliikennettä.

Päätöstä tehdessä on ollut tiedossa, että se on harmillinen pohjoisen Tuusulan asukkaille, joten asian valmistelu on vaatinut ristikkäisten intressien punnintaa. Valmistelun aikana ei ole tullut esiin sellaista keinoa subventio-ongelman ratkaisemiseksi, jonka vaikutukset rajoittuisivat ainoastaan Järvenpäähän. Näin ollen punninnassa on päädytty nyt tehtyyn ratkaisuun. Päätös on perustunut lainsäädännön ja HSL:n perustehtävän kannalta hyväksyttävään perusteeseen. E-vyöhykkeen alueelta matka Helsingin keskustaan on sen verran pitkä, että myös uusi

hinta on HSL:n näkemyksen mukaan kohtuullinen eikä näin ollen suhteellisuusperiaatteen vastainen. Myöskään yhdenvertaisuutta tai tasapuolista kohtelua ei voida katsoa loukkaavan sen, että pidemmän matkan kulkeville lipun hinta on korkeampi kuin lyhyemmän matkan kulkeville.

- Ehdotus** Hallitus päättää hylätä oikaisuvaatimuksen yllä selostetuin perustein.
- Päätös** Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.
- Liitteet** 1. Oikaisuvaatimus (saatavilla HSL:n kirjaamosta)
2. HSL:n hallituksen päätös 29.10.2024 § 75 Matkalippujen hintojen vahvistaminen ja muu hinnoittelu 1.1.2025 alkaen

Kevään hallitusseminaarin ajankohdan siirtäminen

229/00.02.01/2024 Hallituksen ja yhtymäkokouksen kokousajat vuonna 2025

Hallitus 14.01.2025 § 6

Esittelijä Vs. toimitusjohtaja Vesa Silfver
Valmistelija Hallintopäällikkö Anni Lehtinen, etunimi.sukunimi@hsl.fi

Hallitus on kokouksessaan 29.10.2024 § 81 päättänyt kokousaikataulun kevään 2025 hallituksen kokousten ja yhtymäkokousten sekä hallituksen iltakoulujen ja seminaarien osalta. Tällöin toukokuun hallitusseminaari on varattu helatorstain jälkeiselle perjantaille 30.5. Hallitusseminaari siirretään pidettäväksi keskiviikkona 28.5.2025.

Hallintosäännön 37 §:n mukaan toimielimet pitävät kokouksensa päättämääräisen aikana ja päättämässä paikassa.

Ehdotus Hallitus päättää siirtää 30.5.2025 hallitusseminaarin pidettäväksi 28.5.2025.

Päätös Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Kuntalain mukaista otto-oikeutta varten toimitetut päätökset

Hallitus 14.01.2025 § 7

Esittelijä Vs. toimitusjohtaja Vesa Silfver
Valmistelija Hallintopäällikkö Anni Lehtinen, etunimi.sukunimi@hsl.fi

Hallitukselle on toimitettu kuntalain 92 §:n mukaista otto-oikeutta varten toimitusjohtajan ja tulosalueen johtajien viranhaltijapäätökset ajalta 2.12.2024–3.1.2025.

Ehdotus Hallitus päättää olla ottamatta käsiteltäväkseen liitteessä mainittuja päätöksiä.

Päätös Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Liite Päätösluettelo

Tiedoksi merkittävät asiat

Hallitus 14.01.2025 § 8

Esittelijä Vs. toimitusjohtaja Vesa Silfver
Valmistelija Hallintopäällikkö Anni Lehtinen, etunimi.sukunimi@hsl.fi

HSL on antanut seuraavat lausunnot ja kannanotot:

- Lausunto asemakaavasta 931700 Fazerila-Santamalmi, OAS
- Lausunto Oksakoskenpolun pysäköintitalon asemakaavan muutokseen
- Lausunto Puotilan metroaseman alueen asemakaavan muutoksesta
- Lausunto Kehä IV asemakaavan muutosluonnoksesta nro 3579, Tuusula

HSL:lle ovat saapuneet seuraavat asiakirjat:

- Julkisen henkilöliikenteen valtionavustus 2023, maksatuspäätös
- Traficommin päätös, valtionavustus suurten kaupunkiseutujen joukkoliikenteen digitalisaation edistämiseksi, maksatuspäätös
- Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisesti tuettujen kuljetuksien tietopohjan kehittämistä koskevaksi lainsäädännöksi
- Lausuntopyyntö: Liikennöintiohjeet Tornio-Haaparanta rajaliikenteessä
- Väyläviraston lausuntopyyntö Junaliikenteen ja vaihtotyön turvallisuusohje (Jt)
- Lausuntopyyntö valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman luonnoksesta ja ympäristöselostuksesta (SOVA-lain mukainen ympäristöarviointi)

Ehdotus Hallitus päättää merkitä asiat tiedoksi.

Päätös Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Liitteet Lausunto asemakaavasta 931700 Fazerila-Santamalmi, OAS (270/10.02.03/2024)
Lausunto Oksakoskenpolun pysäköintitalon asemakaavan muutokseen (267/10.02.03/2024)
Lausunto Puotilan metroaseman alueen asemakaavan muutoksesta (121/10.02.03/2023)
Lausunto Kehä IV asemakaavan muutosluonnoksesta nro 3579, Tuusula (255/10.02.03/2024)
Julkisen henkilöliikenteen valtionavustus 2023, maksatuspäätös (196/02.05.01.00/2021)
Traficommin päätös, valtionavustus suurten kaupunkiseutujen joukkoliikenteen digitalisaation edistämiseksi, maksatuspäätös (22/02.05.01.00/2022)
Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisesti tuettujen kuljetuksien tietopohjan kehittämistä koskevaksi lainsäädännöksi (6/00.04.02/2025)
Lausuntopyyntö Liikennöintiohjeet Tornio-Haaparanta rajaliikenteessä (3/08.01.01.01/2025)
Väyläviraston lausuntopyyntö Junaliikenteen ja vaihtotyön turvallisuusohje (Jt) (70/00.04.02/2023)
Lausuntopyyntö valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman luonnoksesta ja ympäristöselostuksesta (SOVA-lain mukainen ympäristöarviointi) (299/08.00.00.01/2024)

Seuraava kokous

Hallitus 14.01.2025 § 9

Esittelijä Vs. toimitusjohtaja Vesa Silfver
Valmistelija Hallintopäällikkö Anni Lehtinen, etunimi.sukunimi@hsl.fi

Ehdotus Hallitus päättää kokoontua seuraavan kerran aiemmin päätetyn mukaisesti tiistaina 11.2.2025 klo 9.00. Kokous pidetään sähköisesti.

Seuraava iltakoulu on tiistaina 4.2.2025 klo 16.00 alkaen. Paikka ilmoitetaan kokouskutsussa.

Päätös Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 1, § 6, § 7, § 8, § 9

Muutoksenhakukielto

Päätöksiin, jotka koskevat vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 2, § 3

Oikaisuvaatimusohje

Päätöksiin tyytymätön saa tehdä siitä oikaisuvaatimuksen HSL:n hallitukselle (kuntalaki 134 §). Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (*asianosainen*).

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä myös HSL:n jäsenkunta sekä luonnollinen henkilö, yhteisö, laitos tai säätiö, joka kuntalain 3 §:n mukaisesti on jäsenenä jossakin HSL:n jäsenkunnista.

Oikaisuvaatimus on tehtävä neljäntoista (14) päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää mukaan lukematta. Myöhästynyttä oikaisuvaatimusta ei oteta tutkittavaksi.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon:

- kolmen (3) päivän kuluttua viestin lähettämisestä, jos päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi sähköisestä asiointista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003) 19 §:ssä säädetyllä tavalla
- seitsemän (7) päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, jos päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi kirjeellä ilman saantitodistusta
- saantitodistukseen merkittynä päivänä, jos päätös on lähetetty asianosaiselle tiedoksi saantitodistuksin
- tiedoksiantotodistukseen merkittynä päivänä, jos päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi henkilökohtaisesti.

Niiden, jotka eivät ole asianosaisia, katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän (7) päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on julkaistu HSL:n internetsivuilla.

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti (myös sähköinen muoto täyttää kirjallisen muodon vaatimuksen). Siitä on käytävä ilmi, mihin päätökseen se on kohdistettu, millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään oikaisuvaatimuksen, oikaisuvaatimuksen tekijän vaatimus perusteineen sekä oikaisuvaatimuksen tekijän nimi ja yhteystiedot.

Oikaisuvaatimus on toimitettava HSL:lle:

Sähköpostiosoite: [hsl\(at\)hsl.fi](mailto:hsl(at)hsl.fi)
Postiosoite: HSL, PL 100, 00077 HSL
Käyntiosoite: Opastinsilta 6 A, Helsinki
Aukioloaika: ma–pe klo 8.00–16.00

Asiakirjojen on niiden toimitustavasta riippumatta oltava perillä viimeistään muutoksenhakuajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä.

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 4

Hankintaoikaisuohje ja valitusosoitus

Julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun voidaan vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1398/2016, jäljempänä erityisalojen hankintalaki) mukaan hakea muutosta vaatimalla hankintayksiköltä oikaisua (jäljempänä hankintaoikaisu). Asia voidaan myös saattaa valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi.

Erityisalojen hankintalain 123 §:n mukaan hankintayksikön päätöksen poistamiseen ja muun hankintamenettelyssä tehdyn ratkaisun peruuttamiseen sekä asian uudelleen ratkaisemiseen sovelletaan, mitä hankintaoikaisusta julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, jäljempänä hankintalaki) 132–135 §:ssä säädetään. Erityisalojen hankintalain 128 §:n mukaan muutoksenhakuun erityisalojen hankintalaissa tarkoitetuista ratkaisuksista sekä lainvastaisen menettelyn johdosta määrättäviin seuraamuksiin sovelletaan, mitä hankintalain 16 luvussa (145–169 §) säädetään.

Hankintaa koskevasta asiasta voi tehdä hankintayksikölle oikaisuvaatimuksen tai markkinaoikeudelle toimitettavan valituksen se, jota asia koskee (jäljempänä asianosainen). Asianosainen on se, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

I Hankintaoikaisuohje

Päätöksiin voi hakea muutosta joko tekemällä hankintaoikaisuvaatimuksen tai valituksen markkinaoikeudelle tai molemmat.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain nojalla (hankintalaki 163 §).

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin. (erityisalojen hankintalaki 118.1 §)

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. (erityisalojen hankintalaki 118.2 §)

Käytettäessä todisteellista tiedoksiannotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaanitodistukseen merkittynä aikana.

Ohje hankintaoikaisuvaatimuksen tekemisestä

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi vaatia hankintalain 132–135 §:n mukaan hankintaoikaisua. Hankintaoikaisua voi vaatia hankintayksiköltä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu asianosainen.

Asianosaisen on vaadittava hankintaoikaisua 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

Hankintaoikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Vaatimuksesta on käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Vaatimukseen on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Hankintaoikaisuvaatimus toimitetaan hankintayksikölle:

Sähköpostiosoite: hsl(at)hsl.fi
Postiosoite: HSL, PL 100, 00077 HSL
Käyntiosoite: Opastinsilta 6 A, Helsinki
Aukioloaika: ma–pe klo 8.00–16.00

Asiakirjojen on niiden toimitustavasta riippumatta oltava perillä viimeistään muutoksenhakuajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä.

Hankintaoikaisuvaatimuksen vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankintalain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

II Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu asianosainen voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee (hankintalaki 146 § 2 mom.):

- 1) yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua;
- 2) sitä, että hankintasopimusta ei jaeta osiin 75 §:n nojalla; tai
- 3) sitä, että 93 §:ssä tarkoitetun kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia.

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan tai dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevaan hankintayksikön ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti. Lupa on myönnettävä, jos asian käsittely on lain soveltamisen kannalta

muissa samanlaisissa asioissa tärkeää tai siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Valitus on tehtävä hankintalain 147 §:ssä säädettyssä ajassa. Valitus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen. Tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan valitusaikaan.

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankintapäätöksen jälkeen hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen erityisalojen hankintalain 121 §:n 1 tai 3 kohdan nojalla noudattamatta odotusaikaa. Odotusaikaa ei tarvitse noudattaa, jos sopimus koskee puitejärjestelyn perusteella tehtävää hankintaa tai sopimus koskee dynaamisen hankintajärjestelmän sisällä tehtävää hankintaa.

Valitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Valitus on tehtävä kirjallisesti (myös sähköinen muoto täyttää kirjallisen muodon vaatimuksen). Valituskirjelmässä, joka on osoitettava markkinaoikeudelle, on ilmoitettava:

1. päätös, johon haetaan muutosta
2. miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi sekä perusteet, joilla muutosta vaaditaan
3. valittajan nimi ja yhteystiedot
4. jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja yhteystiedot
5. postiosoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite).

Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan ja dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevan ratkaisun osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää (hankintalaki 146 § 3 mom.).

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on omakätisesti allekirjoitettava valituskirjelämä. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valituskirjelmään on liitettävä:

1. valituksen kohteena oleva päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
2. selvitys valituksen kohteena olevan päätöksen tiedoksisaantitavasta ja -päivästä

3. asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
4. asiamiehen valtakirja oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 32 §:n mukaisesti.

Valitus on toimitettava valitusajan kuluessa markkinaoikeudelle:

Markkinaoikeus

Sähköposti: markkinaoikeus(at)oikeus.fi

Käyntiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Puhelin: 029 56 43300,

Faksinumero: 029 56 43314,

Asiakaspalvelun aukioloaika: ma–pe 8.00–16.15

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusasiakirjojen on niiden toimitustavasta riippumatta oltava perillä viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen asiakaspalvelun aukioloajan päättymistä.

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n nojalla markkinaoikeus perii muutoksenhakijalta oikeudenkäyntimaksua 2120 euroa. Jos hankinnan arvo on vähintään miljoona euroa, käsittelymaksu on 4240 euroa. Jos hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa, käsittelymaksu on 6350 euroa. Jos asia poistetaan käsittelystä antamatta pääasiassa ratkaisua, se jää tutkimatta tai se jää sillensä, on oikeudenkäyntimaksu kuitenkin 500 euroa.

Hankintalain 148 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön edellä mainittuun osoitteeseen.

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 5

Kunnallisvalitusosoitus

Kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen). Kunnallisvalituksen saa tehdä myös HSL:n jäsenkunta sekä kuntalain (410/2015) 3 §:n mukaisesti jossakin näistä kunnista jäsenenä oleva henkilö, yhteisö, laitos tai säätiö.

Kuntalain mukaisen kunnallisvalituksen Helsingin hallinto-oikeudelle saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muutoin lainvastainen.

Valitusaika on 30 päivää. Valitusaika lasketaan päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon

- saantitodistukseen merkittynä päivänä, jos päätös on lähetetty asianosaiselle tiedoksi saantitodistuksin,
- tiedoksiantotodistukseen merkittynä päivänä, jos päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi henkilökohtaisesti tai,
- kolmen (3) päivän kuluttua viestin lähettamisestä, jos päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003) 19 §:ssä säädetyllä tavalla,
- seitsemän (7) päivän kuluttua kirjeen lähettamisestä, jos päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi kirjeellä ilman saantitodistusta.

Niiden, jotka eivät ole asianosaisia, katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän (7) päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on julkaistu HSL:n internetsivuilla.

Valitus on tehtävä kirjallisesti (myös sähköinen muoto täyttää kirjallisen muodon vaatimuksen). Valituskirjelmässä, joka on osoitettava Helsingin hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava:

1. päätös, johon haetaan muutosta
2. miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi sekä perusteet, joilla muutosta vaaditaan
3. valittajan nimi ja kotikunta
4. jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta
5. postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan lähettää.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on omakätisesti allekirjoitettava valituskirjelmä. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valituskirjelmään on liitettävä:

1. valituksen kohteena oleva päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
2. selvitys valituksen kohteena olevan päätöksen tiedoksisaantitavasta ja -päivästä
3. asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
4. asiamiehen on liitettävä valtakirja lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 32 §:n mukaisesti.

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa Helsingin hallinto-oikeudelle:

Helsingin hallinto-oikeus, kirjaamo

Käyntiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Sähköposti: helsinki.hao(at)oikeus.fi

Faksinumero: 029 56 42079

Virastoaika: ma–pe 8.00–16.15

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusasiakirjojen on oltava perillä niiden toimitustavasta riippumatta viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n nojalla muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 310 euroa.